

המסלול להרכבת המסלול

פירוט השלבים:

שלב ראשון -

תכנון המסלול, קביעת עוגנים חינוכיים והכנות לישיבת פתיחת מסלול

בשלב זה הרשג"ד מתכנן את המסלול באופן כללי וראשוני ונערך לקראת בניית המסלול עם הצוות. עליו להכיר את פעילויות התוכן ואת זמני הצופיות שירכיבו את המסלול, עליו לאפיין את הזמן בשנה שהמסלול מתקיים בו, לדעת כמה פעולות יתקיימו במסגרת מסלול זה והאם יש מועדים, חגים או אירועים צופיים המשפיעים על כמות הפעולות. מטרת שלב זה היא היכרות עם התכנים, בחינת הזמן בשנה וציון דגשים חינוכיים.

העקרונות העיקריים בשלב זה:

- ★ **למידה** של של פעילויות התוכן וזמני הצופיות, והעמקה בהם.
- ★ **הכנות לבניית תוואי מסלול:** בחינת לוח השנה העברי, הבינלאומי, והצופי, במטרה לקבוע את כמות הפעולות במסלול ועוגנים חשובים ועיקריים (למשל, יום הפליטים הבינלאומי, טיול שבטי, מבחן שכבתי וכו'...).
- ★ **הצבת עוגני רשג"ד על תוואי המסלול:** עוגנים אלה יהיו לרוב עוגנים ארגוניים, למשל תאריך יעד לסיום משימת המסלול או תאריך סיום ההרשמה לטיול פסח. בהחלט יכולים להיות גם עוגנים המבוססים מטרות חינוכיות, שהרשג"ד רוצה לרתום אליהן את הצוות.

★ תכנון ישיבת צוות ראשונה לבניית תוואי המסלול

בחינת התוצר והצלחת השלב הראשון, **שאלות לרשג"ד:**

1. האם נושאים שחשובים לי באו לידי ביטוי?
2. האם תוואי המסלול מתחשב בלוח השנה ובלוח הזמנים של השבט?
3. מה אני צריך לעשות כדי שהמדריכים יכירו את המסלול וירצו להעביר אותו?
4. אילו כלים ומיומנויות חשוב לי שחניכי הגדוד יקבלו ויפתחו בעצמם במהלך המסלול?

שלב שני - ישיבת פתיחת מסלול

השלב השני הוא שלב ישיבת הצוות הראשונה של המסלול, שבמסגרתה יכיר הצוות את המסלול, יציב את העוגנים הצוותיים וישלים את תוואי המסלול לקראת עבודה פרטנית על הרכבת הפעולות והתאמתן לקבוצות.

חלק א: העשרה והעמקה בעולם התוכן המרכזי של המסלול

על צוות המדריכים להכיר את הנושא המרכזי במסלול, את השאלות המלוות אותו, להחליט מהן המיומנויות והחוויות הצופיות הנדרשות למסלול, ולהעלות ורעיונות למשימת מסלול. בישיבת הפתיחה חשוב להתעמק בשאלת עיתוי העברת התכנים: למה לבחור בתכנים האלה לשלב הזה של השנה ולשכבת הגיל המודרכת? האם יש תכנים או מיומנויות שנכון שיעברו במועד מסוים או לקראת מועד מסוים?

הצעה למתודת היכרות עם תכני המסלול:

מצורף למדריך דף מלווה לתהליך בניית המסלול הקבוצתי. במהלך הצגת פעילויות התוכן, כל מדריך מוזמן לכתוב לעצמו הערות ומחשבות לפי רצונו. בדיון החינוכי שלאחר הצגת הפעולות, המדריכים מוזמנים לשתף בהתייחסות האישית שכתבו בטבלה.

חלק ב: הרכבת המסלול הצוותי

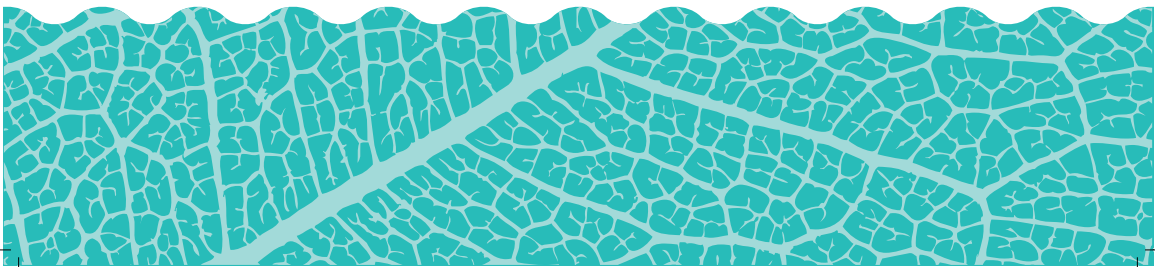
חלק זה מוקדש להרכבת המסלול הצוותי. הרשג"ד יפרוס את תוואי המסלול שבנה בשלב הקודם ואת בנק פעילויות התוכן והמיומנויות הצופיות למסלול זה. כעת, בחשיבה משותפת שאותה יוביל הרשג"ד, יוסיף הצוות עוגנים צוותיים [פעילויות תוכן, זמן צופיות].

המיומנויות הצופיות שמופיעות בכל מסלול הן מיומנויות שחובה לשבץ במסלול.

אפשר לכלול בכל מסלול עד חמישה עוגני תוכן צוותיים וארבעה עוגני צופיות צוותיים. את יתר הפעילויות יבחר המדריך בהתאם לו ולקבוצה.

בחינת התוצר והצלחת השלב השני, שאלות לרשג"ד:

1. עד כמה המדריכים מכירים את המסלול ואת מרכיביו?
2. עד כמה התעמקו המדריכים בתכנים והבינו אותם?
3. האם יש היגיון למסלול?

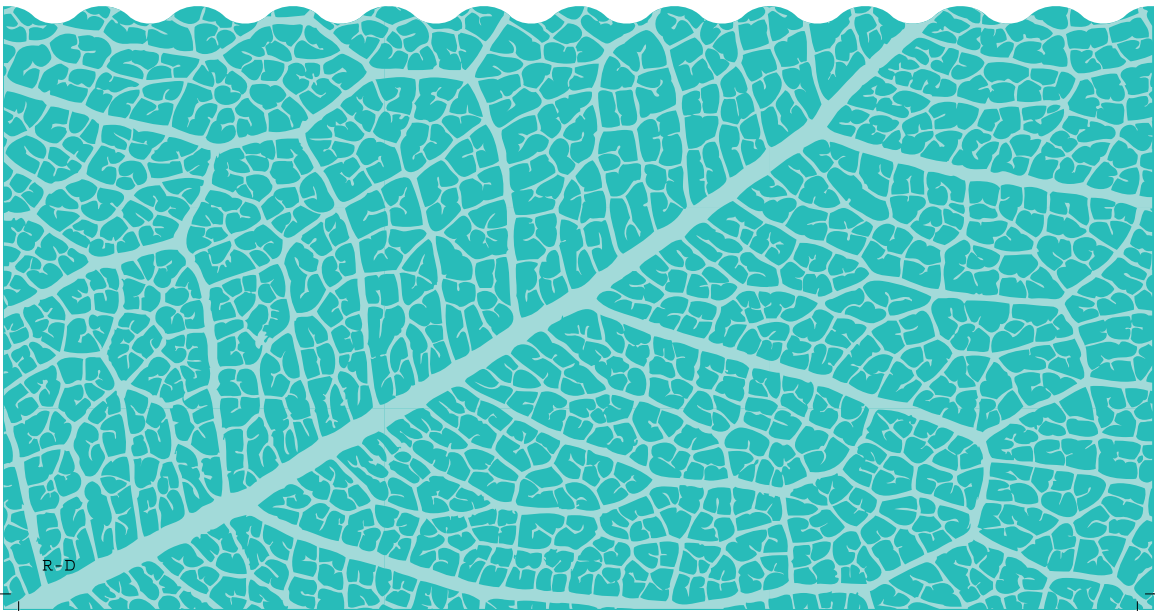
שלב שלישי - משימת מסלול

השלב השלישי מוקדש לבחירה קבוצתית של משימת המסלול. המטרה היא ללמוד בהתנסות אחד או יותר מתכני המסלול. **שימו לב**, משימת המסלול מחלקת את תהליך כתיבת המסלול לשניים: ראשית יש להרכיב ולהתאים את ארבעת הפעולות הראשונות לקבוצה (באחת מן הפעולות האלה הקבוצה תבחר את משימת המסלול הקבוצתית). אופי המשימה ישפיע על המשך המסלול, לאחר בחירת משימת המסלול ואישורה על ידי הרשג"ד, יצור המדריך יחד עם חניכיו מסגרת זמנים לקיום המשימה, למעשה רק לאחר בחירת המשימה יוכל המדריך להשלים את הרכבת המסלול.

משימת מסלול טובה, היא משימה אשר:

- ★ קשורה לתוכן המסלול
- ★ ניתן לייצר בה חווית הצלחה
- ★ מערבת את כל חברי הקבוצה
- ★ ניתן לבצע אותה במסגרת זמן המסלול
- ★ בחירתה מלווה בידי הרשג"ד

[משימות שדורשות יציאה ממתחם הפעילות השבטית יאושרו על-פי המנגנון השבטי]

שלב רביעי - התאמת המסלול לקבוצה

השלב הרביעי יוקדש להתאמת המסלול לקבוצה, ויכלול עבודה אישית של המדריך בליווי ובתמיכה של הרשג"ד. לאחר בניית תוואי המסלול כצוות, יפנו המדריכים לעבודה אישית על התאמת המסלול לקבוצה שלהם ולהרכבת הפעולות. המדריך יוכל להוסיף תכנים במשבצות שנשארו פתוחות, לבחור את פעילויות התוכן לקבוצה שלו, לשבץ את זמני משימת המסלול ולסדר את המבנה של כל פעולה על כלל מרכיביה.

חשוב לשים לב: פעולה טובה מורכבת מ- 3-4 מרכיבים.

משוב עמיתים על המסלול הקבוצתי

יתקיים משוב עמיתים במסגרת ישיבת צוות, כדי לשתף ידע, לאפשר למידת עמיתים וקבלת משוב הדדי על המסלול הקבוצתי. כדי שהמדריך יקבל משוב על המסלול שבנה, יבחן את טיב המסלול והתאמתו לקבוצה וייחשף לרעיונות נוספים, תוקדש ישיבת הצוות ללימוד עמיתים על המסלול הקבוצתי. לאחר המשוב וסגירת המסלול על ידי כל מדריך, יבחן הרשג"ד את המסלולים הקבוצתיים וייתן דגשים חינוכיים, ארגוניים ובטיחותיים.

בחינת התוצר והצלחת השלב הרביעי, **שאלות לרשג"ד ולמדריך:**

1. האם המסלול מתאים למאפייני הקבוצה ולזמן בשנה?
2. האם המסלול כולל חוויות צופיות ומתודות שדורשות הנחיות בטיחות?
3. האם משימת המסלול ישימה?
4. האם המשימה שזורה באופן שיאפשר את השלמתה והצלחתה?

לסיכום, הערה חשובה למטייל במסלול:

"אל תלך לאן שמובילה הדרך. במקום זאת לך במקום שאין בו דרך והשאָר שביל"
(הרולד ר. מקאלינדון)

המסלול חי ונושם ומשתנה כל הזמן. על המדריך להיות ער למתרחש סביבו ולהגיב למציאות: אירועים מקומיים או ארציים שדורשים טיפול, שינויים במשימת המסלול שמחייבים שינויים בלוח הזמנים ועוד.

הרכבת המסלול חודש וחצי מראש אינה אמורה לכבול את המדריך ואין שום הכרח לקדש את התוצר הראשוני, להפך, הכוונה היא לאפשר למדריך גמישות הדרכתית. וכדי להסיר ספק: מסלול שעבר כולו כפי שתוכנן, הוא ככל הנראה מסלול פחות מוצלח.